

בעזהשי"ת

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף
עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]
מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת נדרים

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאורייתא = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיה.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך
נא להעיר הערות

©

כל הזכויות שמורות
תש"ס

כתובת להערות :

גפ"ת, רח' חזון איש 36
פעיה"ק ירושלים תובב"א
טל : 571-2016 (02)

פ"ג ארבעה נדרים

גמ' כ: - כא:

נדרים זרוזין בטלין (ל"ן - דרך בכך לאו דברים שבלב)
[ר"ט - הפלאה - בלי תנאי; לא כווננו לנדר (ר"ן - אין פר"ל שוין, הענין מוכיח)]
ל"ן - אבל חל הנדר לענין המחיר של השני (ויש חולקין)
וספק בנחית לדיוקא, בנדרחק הרבה משיעור חבירו
רב אסי - אין פותחין בחרטה אלא בפתח [ר"ן - מוכיח מתוכו שהוא טעות]
ר"י, רב הונא - חרטה לבד (ר"ן - חרטה מעיקרא)
ר' ישמ' ב"ר יוסי, רבה בר' הונא - אילו פייסוך אז... (ר"ן - בעי חרטה המתבררת \ ברורה)

ר"ן

ירושלמי - נדר לשנים לא' בדוקא ולא' לזרז לא חל
תוספתא - לכתחלה לא ידור אע"פ שמוותרין [בל יחל - דבריו חולין]
פתח - אילו נתתי אל לבי...; חרטה - עכשיו אני מתחרט על שנדרתי מעולם

גמ' כב. - כג.

לא פתחין: א) מבקשין מעשיך בשמים, ב) ראוי לדוקרו,
ג) כבונה \ וכמקריב על במה (מח' אביי ורבא), ד) נקרא רשע,
ה) רב אסי - לשבו' (י"א - בהזכיר השם) לכתחלה חוץ מלשלוש ביתו, ו) בנוולד
{ כל הכועס; לב רגז בבבל; אלמלא חטאו - רק חומשים ויהושע }

ר"ן

לב"ש אין שאלה בשבו' רק מדרבנן [בל יחל אף אשבו']
ואולי לרב אסי לב"ש מדרבנן לא חל בדיעבד
במעמיד דבריו בעי שאלה (ירו' - בזרוזין, רשב"א - בשגגות)
להל' פותחין בחרטה אפי' לשבו' שנקיט חפץ (לגאון - לא באשתבע בס"ת או בי' דברות)
רב האי - צריך פתח, ולא מתירין שבו' אלא למצוה
אל ברגלוני - מר יהודאי גאון - אף נדרים רק למצוה אבל בעל מפר תמיד
רבי יהודה - בעי ג' וא' מהם גמיר וסביר וב' דמסברי להו וסברי; או חכם א' סמוך (רמב"ן) [ראשי מטות כמועדי
ה']
להל': רב עמרם, רבנן - ג' הדיוטות דמסברי וסברי כשאין חכם סמוך (רמב"ן);
מובהק בלי סמוך (רמב"ם)

גמ' כג: - כד.

מתנה בר"ה - מבטל נדריו אם שכח תנאו, אם נדר "על דעת הראשונה" (ר"ן - כששכח פרטי תנאו)
ר"א בן יעקב, להל' - מסרב לחבירו לאכול הוי נדרים זירוזין
חוץ: מלאו כלבא (ר"ן - במתנה מרובה), לאו מלכא אנא, ר"ן - לבקשת המזומן נדר
וחכמים חולקים (מח' בגירסאות)
לחכמים דר"מ א"צ שאלה ב"זהו כבודי", "כאילו התקבלתי"

ר"ן

בזוכר תנאו, עוקרו - כשהתנאי והנדר לא באין כא', כשנדר על עצמו
לרשב"א - דוקא בע"ה
לא יאמר כל נדרי [קלות ראש בנדרים]
רמב"ם - מח' גאונים אי מהני בשבועות
תוס' - לא מהני במשביעו חבירו [על דעתו]
ירו' - סתם מדר - ר"מ - כ"נתכוונתי לכבודי" "לא, לכבודי" ואסור
רבנן - כ"לכבודי" "לכבודך" ומותר

אין "כאילו התקבלת": האב הנודר שאומר בשביל בניו,
רשב"א - בביטול מעשה (ויש חולקין [כבר נשלם רצוני])

גמ' כד : - כז.

נדרי הבאי מותרין [ר"ן - עביד איניש לגזים, אין דעתו לאסור]
שבו' הבאי אסורין [אדעתא דידן משתבע], לגי' הר"ן והרמב"ם - מותרין
{ קניא דרבא ; משה השביע ישראל על דעתו ועל דעת המקום }
נדרי שגגות (ר"ן - שגג בשעת נדרו, בשעת חלות) ושבו' שגגות מותרין
לב"ה ור"ע - וממילא הותר מקצתו הותר כולו [ר"ן - טעות בעיקר הנדר - אין פו"ל שוין, רבא - תפוס ל'
אחרון "חוץ מאבא"]
חוץ מהייתי אומר "כולכם חוץ מאבא" לרבה [ר"ן - מעמיד לשונו]
מודה ב"ש לרבא בהייתי אומר "פלוני אסורין ואבא מותר" [ר"ן - יש ב' טעויות בלשונו]
מודה ב"ה בתלאן זב"ז דמן ה"מותר" ולמטה מותרין
מח' ב"ש וב"ה : רבה (ר"ן ורמב"ן להל') - במשנה דבריו, רבא - לר"ן - במעמיד דבריו

ר"ן

קונם אשתי שגגבה כיסי - כשלא פירש חל דאין טעות בעיקר הנדר
גוזמא אינה שבו' שוא
להל' במעמיד לשונו לא הותר כולן, "א חוץ משאילה על א' [כמשנה] והר"ן ורמב"ן חולקים
לא הותר כולן:
שאילה ע"י חרטה לרמב"ן (ותוס' חולקין), לזה לזה (בלי וא"ו), התרת חרם, הפרה [גייז]

גמ' כז. - כח.

נדרי אונסין - חלה (ר"ן - אונס קצת) מותרין [לר"ן - לא אדעתא דהכי]
אתפיס זכוותא בב"ד ונאנס -
רב הונא - בטיל [לר"ן - הו"ל לאתנויי]
דהתפיסין וגם אמר ליבטלן [לרמב"ם - מחילה, לרש"י - מודה שהם שקר]
רבא - אנוס [ולנערה לא תעשה דבר] חוץ מאונס דשכיח
להל' אסמכתא קניא כר' יוסי בדלא אניס בדקנו בב"ד חשוב (ר"ן - אליס, רמב"ם - סמוך)
נודרין להרגין [מפרשו "להיום" - דבשב"ל לאונסין מהני]
לב"ה אף בשבו' ואף יתחיל ויוסיף
אין דינא דמלכותא במוכס שאין לו קצבה, העומד מאליו
לרב אשי לב"ש אין שאלה בשבו'

ר"ן

לרש"י שייך אסמכתא במחילה, ורמב"ם חולק
בקנה השטר באסמכתא, המקצת פרעון הו"ל מתנה
ר"ת - מעכשיו לבד מבטל אסמכתא רק כשמסר ליד חבירו
הגאון, ר"ף - קנין בב"ד חשוב רק כשב"ד הזקיקוהו ואפי' בלי מעכשיו - אלימי לאפקועי ממון והוי כמעכשיו
לר"ן - מעכשיו לבד לא מהני עם תנאי [אין הודאה] אלא או מעכשיו עם קנין סתם או קנין בב"ד חשוב - כפי'
מעכשיו [= הודאה]
דברים שבלב מהני באיתקיל מילוליה ולא פירש - אין פו"ל שוין

גמ' כח : - כט.

נטיעות אלו קרבן (ר"ן - מח' אי לדמי קרבן או קונם כר"מ) יש להם פדיון
הקדש עד שיקצצו - פדאן חוזרות וקודשות [לר"ן - כאומר קרבן מעתה וקרבן לכשיפדו] חוץ מפדאן אחרים
ניקצצו - בר פדא - פודן פעם א'; עולא - א"צ [קדו' דמים פקעה בכדי]

רבא - קדו' דמים פקעה בכדי ולא קדו' הגוף
אביי - אף קדו' הגוף פקעה בכדי
בר פדא - אף קדו' דמים לא פקעה בכדי

ר"ן

קונם כללי - על הכל - לר"מ יש לו פדיון, ר' יונה - לבר פדא לא פקע בכדי משא"כ קונם פרטי
רשב"א - הקנה שדהו מעכשיו או בכסף (שעבוד המעות קיים) עד שילך לירושלים וחזר וקנה ממנו - חוזר לקונה
ראשון אא"כ אחר אפסקיה
לר' משה קרטבי - לעולא ור' יוחנן בירושלמי פדאן אינן חוזרות וקודשות ["עד שיקצצו" = שיפקע בכדי] (ורשב"א
חולק)
ולכן לכו"ע בממונות - לא חוזר לקונה הראשון
ואף הרשב"א חוכך כן - כבר כלתה קנין הראשון משא"כ בהקדש באמירה
אולי לאביי למחר אי את אשתי בעי גט - בעי קנין הגוף, ולזמן הוי קנין פירות [אין אישות לחצאין]
אולי קדושת הגוף לזמן = קדושת דמים

גמ' כט: - ל.

לאחר ל' עולה מהני ולכו"ע לא יכול לחזור [אמירתו כמסירה (לר"ן - בקנין ממש וכאומר מעכשיו ולאחר ל')]

בפרוטה שנייה התקדשי לאחר גט:

ר' אבין, ר' יצחק ברבי - לבר פדא מקודשת
ר' ירמי' - לא [כפדאן אחרים - ר"ן - בגירושין יוצאת מרשות הבעל והוי ספק - ג"כ מכנסת עצמה במקצת]
רשב"א, רמב"ם - מקודשת [יכול לקדשה עכשיו], לר"ן - קדושה שניה של נטיעות ואשה א"א לחול עכשיו

ר"ן

סלע לצדקה לאחר ל' לא יכול לחזור

רשב"א - למ"ד קדו' דמים פקעה בכדי, אמירתו כמסירה בלי מעכשיו ויכול לחזור מצדקה ומעולה; ומח' ביר' קידושין - כיון שמסכמת לקדושי האיש, מבטלת דעתה ורצונה ומשוי נפשה אצלו כהפקר והוא מכניסה

גמ' ל. - לב:

יורדי ים בכלל יושבי יבשה

סומין בכלל רואי החמה

כל אנשים בכלל שחורי ראש

לת"ק דר"מ ילודים (כבר) בכלל נולדים (לעתידי) [דרכו להוולד] (ר"ן - ל' בנ"א כל' תורה)

כותים אינם בכלל עולי ירושלים [מצווין ואינן עושין]

ישמעאל ועשו אינם בכלל זרע אברהם [ביצחק]

שמואל - בזבינא חריפא - הנאת לוקח היא חוץ מנמכר ביותר (ר"ן - הנאת מוכר לבד)

בזבינא מציעתא - הנאת מוכר ולוקח בשוה בשוה

ברמי על אפיה (אין קופצים) - הנאת מוכר חוץ מלוקח בפחות (ר"ן - הנאת לוקח לבד)

כלים לבית חמיו - חייב באונסי הליכה, ופטור בחזרה

חוץ: מספסירא, בגניבה ואבידה [הואיל ונהנה מהנה]

"ערלים" = גוים, "מולים" = ישראלים

{ גדולה מילה; חתן דמים; היה תמים;

אברהם נענש בשעבוד מצרים - אנגרייא בת"ח, כמה אדע, תן לי הנפש;

בן ג' הכיר בוראו; המליכו על רמ"ח אברים; עיר קטנה וגו'; כהונה משם לאברהם {

ר"ן

להל' נודר מיורדי ים = אפי' מעכו ליפו - רשב"א - בירוד בשעת נדרו

ירו' - הנודר מיורדי הים לאחר ל' - לר' ישמעאל - בתר חלות

לר"ע (להל') - בתר שעת אמירה (ועי' ר"ן פד.)

אוסר דבר שלא בא לעולם - באוסר הנאתו - הוא בעולם